

भारतीय हवामान खाते
कृषि हवामान प्रभाग, पुणे ४११००५
महाराष्ट्र राज्यासाठी कृषी हवामान सूचना पत्रक ५८ / २०२४
(सूचना पत्रकात दिलेला कृषी सल्ला राज्यातील कृषी हवामान केंद्रे यांच्याकडून प्राप्त झालेला आहे)
दिनांक : १९.०७.२०२४

ईशारा

- **१९ जुलै :**
  - कोकण व विदर्भात काही ठिकाणी जोरदार ते अति जोरदार तर तुरळक ठिकाणी मुसळधार पावसाची शक्यता आहे.
  - मध्य महाराष्ट्रात तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अति जोरदार तर एक -दोन ठिकाणी मुसळधार पावसाची तसेच मराठवाड्यात तुरळक ठिकाणी जोरदार पावसाची शक्यता आहे.
  - विदर्भात तुरळक ठिकाणी मेघगर्जना व विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता आहे.
- **२० जुलै :**
  - कोकण व विदर्भात काही ठिकाणी जोरदार ते अति जोरदार तर तुरळक ठिकाणी मुसळधार पावसाची शक्यता आहे.
  - मध्य महाराष्ट्रात तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अति जोरदार तर एक -दोन ठिकाणी मुसळधार पावसाची तसेच मराठवाड्यात तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अती जोरदार पावसाची शक्यता आहे.
  - विदर्भात तुरळक ठिकाणी मेघगर्जना व विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता आहे.
- **२१ जुलै :**
  - विदर्भ, कोकण व मध्य महाराष्ट्रात तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अतिजोरदार पाऊस पडण्याची शक्यता आहे.
  - विदर्भात तुरळक ठिकाणी मेघगर्जना व विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता आहे.
- **२२ जुलै :**
  - कोकण व मध्य महाराष्ट्रात तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अतिजोरदार पाऊस पडण्याची शक्यता आहे.
  - विदर्भात तुरळक ठिकाणी जोरदार पाऊस पडण्याची शक्यता आहे.
  - विदर्भात तुरळक ठिकाणी मेघगर्जना व विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता आहे.
- **२३ जुलै :**
  - कोकण व मध्य महाराष्ट्रात तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अतिजोरदार पाऊस पडण्याची शक्यता आहे.
  - विदर्भात तुरळक ठिकाणी मेघगर्जना व विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता आहे.

कृषि सल्ला

- तुरळक ठिकाणी जोरदार/अति जोरदार/मुसळधार पावसाची शक्यता लक्षात घेता, शेतकरी बांधवांना सल्ला देण्यात येतो की,
  - कोकणातील रत्नागिरी, रायगड व पालघर जिल्ह्यात तसेच मध्य महाराष्ट्रातील पुणे, कोल्हापूर व सातारा जिल्ह्यातील घाट भागात व विदर्भातील चंद्रपूर जिल्ह्यात भात, नाचणी आणि भाजीपाल्याची लागवड पुढे ढकलावी.
  - भात, तूर, उडीद, मुग, मका, सूर्यफूल, भुईमूग, सोयबीन या खरीप पिकांतून तसेच भाजीपाला व फळ

बागांतून अतिरिक्त पाणी बाहेर काढण्यासाठी योग्य व्यवस्था करावी,

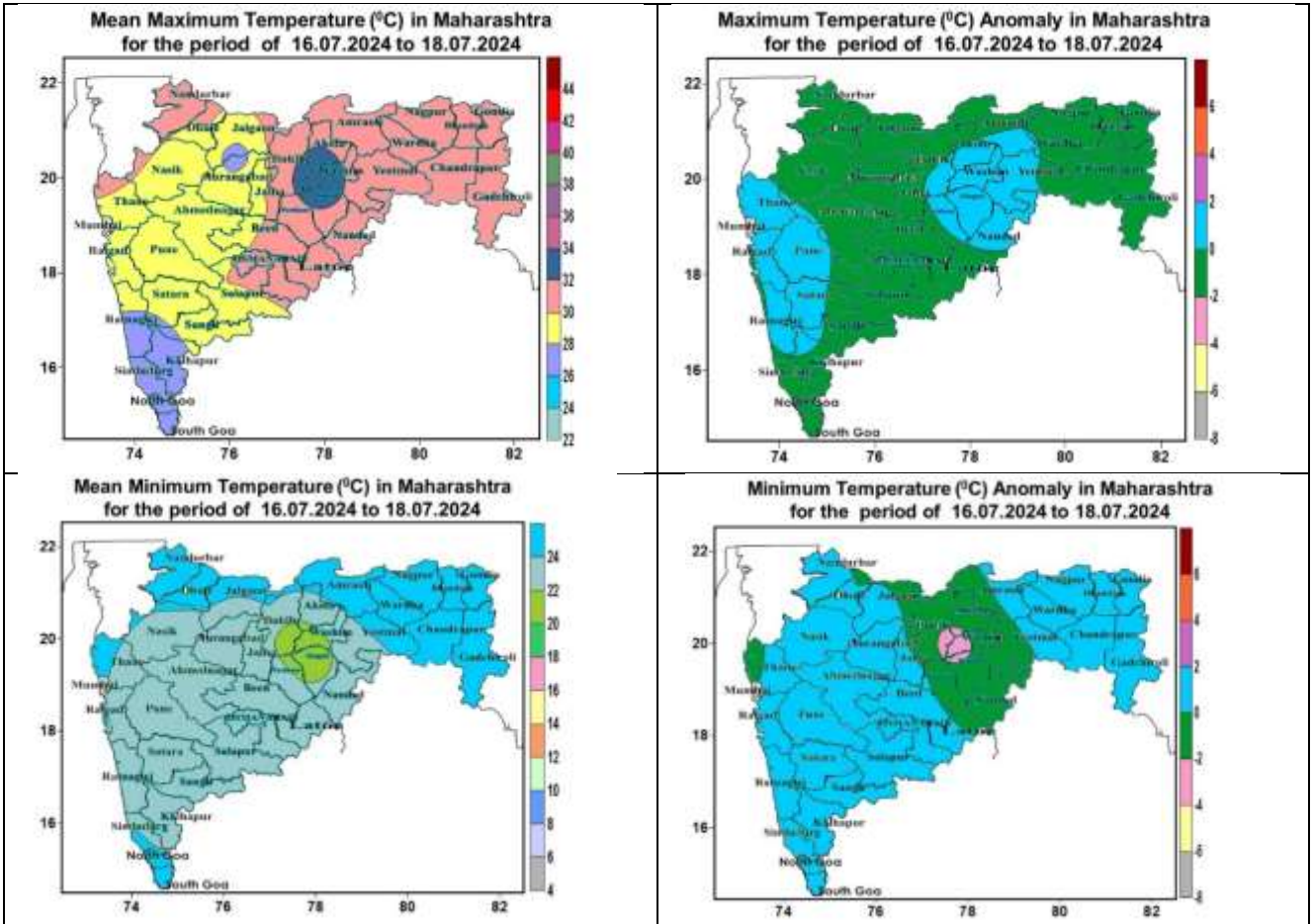
➤ कोकण, विदर्भ व मध्य महाराष्ट्रातील घाट भागात खतांचा वापर करणे तसेच रासायनिक किटकनाशकांची फवारणी करणे पुढे ढकलावे,

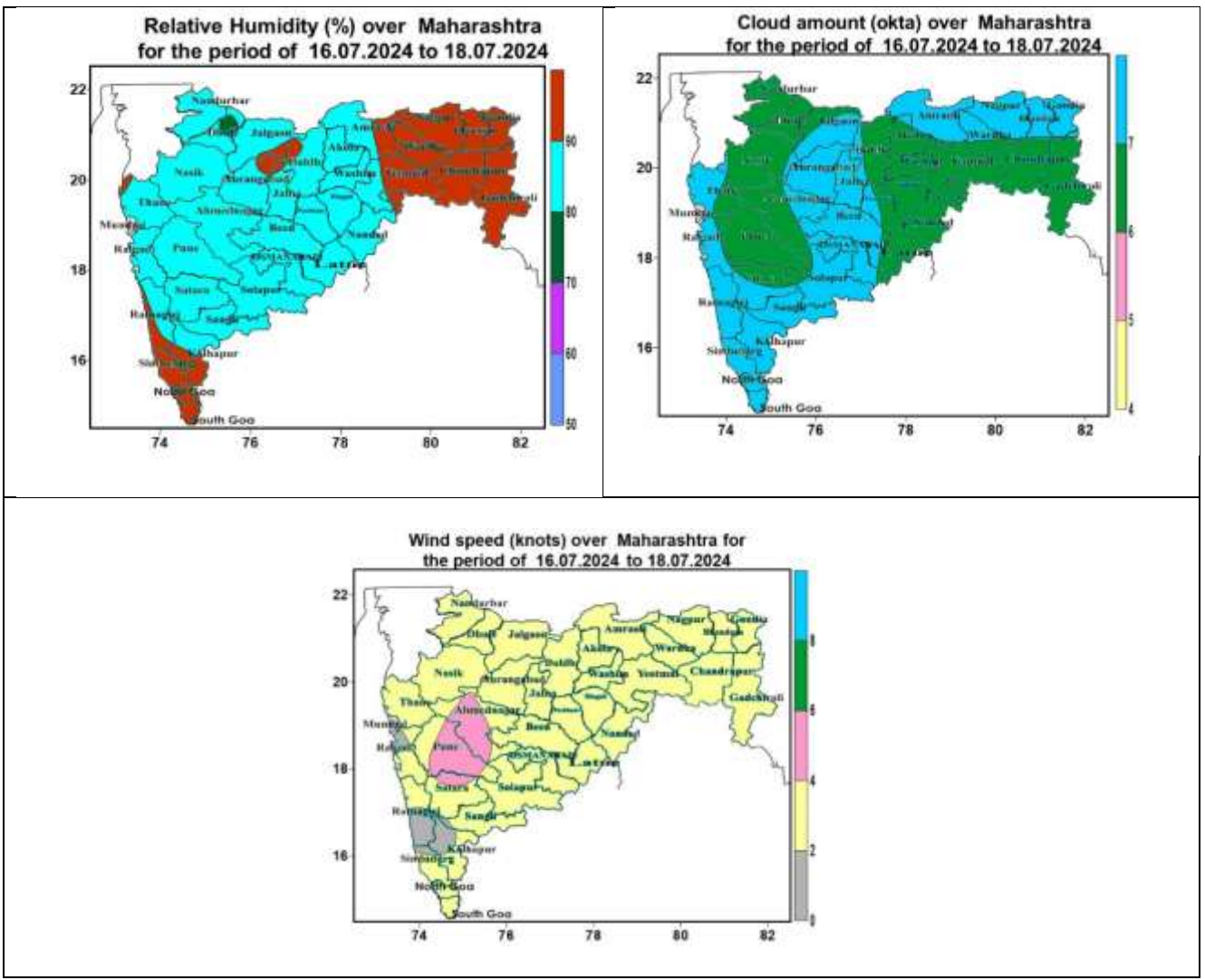
• विदर्भात, तुरळक ठिकाणी मेघगर्जना, विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता लक्षात घेता, जनावरांना गोठ्यात बांधावे.

दिनांक १६ जुलै ते १८ जुलै २०२४ या काळातील पावसाचा सारांश :

दिनांक	१६.०७.२०२४	१७.०७.२०२४	१८.०७.२०२४
कोकण	बहुतांश	बहुतांश	बहुतांश
मध्य महाराष्ट्र	काही	काही	काही
मराठवाडा	बहुतांश	बऱ्याच	काही
विदर्भ	बहुतांश	बहुतांश	बहुतांश

राज्यातील हवामान घटकांचे वितरण व हवामानाचा सारांश (दिनांक १६ जुलै ते १८ जुलै २०२४)

पुढील ५ दिवसांतील पावसाच्या वितरणाचा अंदाज/पूर्वानुमान :

दिनांक	१९.०७.२०२४	२०.०७.२०२४	२१.०७.२०२४	२२.०७.२०२४	२३.०७.२०२४
कोकण	बहुतांश	बहुतांश	बहुतांश	बहुतांश	बहुतांश
मध्य महाराष्ट्र	बऱ्याच	बऱ्याच	बऱ्याच	बऱ्याच	बऱ्याच
मराठवाडा	बऱ्याच	बहुतांश	बऱ्याच	काही	काही
विदर्भ	बहुतांश	बहुतांश	बहुतांश	बहुतांश	बऱ्याच

* सविस्तर हवामान अंदाज सूची ? (Annexure I) मध्ये आहे.

महाराष्ट्रातील विविध कृषी हवामान केंद्रे (ए.एम.एफ.यू.) यांनी जारी केलेला कृषी हवामान सल्ला.

कोकण हवामान उपविभाग -

(कृषी सल्ला, प्रादेशिक कृषी हवामान केन्द्र दापोली, (जि. रत्नागिरी, रायगड, ठाणे) व कृषी हवामान केन्द्र, मुळदे (जि. सिंधुदुर्ग, जि. पालघर) यांचे कडून प्राप्त झाल्यानुसार)

- झालेला पाऊस तसेच तुरळक ठिकाणी अपेक्षित जोरदार ते अतिजोरदार व एक दोन ठिकाणी मुसळधार पाऊस लक्षात घेता,
- रत्नागिरी, रायगड व पालघर जिल्ह्यात भात, नाचणी तसेच भाजीपाला पिकांची पुर्नलागवड पुढे ढकलावी.

- खतांचा वापर आणि रासायनिक फवारणी पुढे ढकलावी,
- हळद, भुईमूग पिकातून तसेच भात व नाचणी रोपवाटिकातून व फळबागा व भाजीपाला पिकांतून अतिरिक्त पाणी बाहेर काढावे,
- पुर्नलागवड केलेल्या भात शेतात पाण्याची पातळी ५ सेमी पर्यंत ठेवावी,
- नवीन लागवड केलेल्या आंबा, काजू, नारळ व सुपारी रोपांना काठीच्या / बांबूच्या सहय्याने आधार द्यावा,
- वेलवर्गीय भाजीपाला पिकांना काठीच्या / बांबूच्या सहय्याने आधार द्यावा.
- सिंधुदुर्ग व ठाणे जिल्ह्यात भात, नाचणी व भाजीपाला रोपवाटीकेची पुर्नलागवड सुरू ठेवावी.

मध्य महाराष्ट्र हवामान उपविभाग -

(कृषी सल्ला, प्रादेशिक कृषी हवामान केन्द्र, पुणे, (जि. पुणे, जळगाव, सोलापूर) यांचे कडून प्राप्त झाल्यानुसार)

- पुणे जिल्ह्यात घाट भागात तुरळक ठिकाणी जोरदार/अतिजोरदार पावसाची शक्यता लक्षात घेता,
- भात, नाचणी व भाजीपाला पिकांची लावणी पुढे ढकलावी,
- भात रोपवाटिका, फळबागा आणि भाजीपाला पिकातून अतिरिक्त पाणी बाहेर काढण्यासाठी योग्य व्यवस्था करावी,
- लागवड केलेल्या केळी पिकाला काठीच्या / बांबूच्या सहय्याने आधार द्यावा.
- खरीप पिकामध्ये मशागतीयोग्य परिस्थिती असल्यास आंतरमशागतीची कामे व नांग्या भरण्याचे काम पावसाची उघडीप पाहून करावी.
- मध्य हंगामी (आडसाली) ऊसाच्या लागवड पावसाची उघडीप पाहून करावीत.
- सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे कापूस पीक पेरणी होऊन १५ दिवसांच्या वर झाले असल्यास कापूस पिकावरील रस शोषणाच्या किडींच्या नियंत्रणासाठी ५ टक्के निंबोळी अर्काची फवारणी पावसाची उघडीप बघून करावी.

(कृषी सल्ला, प्रादेशिक कृषी हवामान केन्द्र, राहुरी (जि. अहमदनगर, धुळे, नंदुरबार) यांचे कडून प्राप्त झाल्यानुसार)

- मुग, उडीद, मका, बाजरी, भुईमूग या खरीप पिकांत आंतरमशागतीची कामे पावसाची उघडीप पाहून करावी तसेच गरजेनुसार विरळणी आणि नांगे भरण्याची कामे करून घ्यावीत.
- नंदुरबार जिल्ह्यात आडसाली उसाची लागवड करावी.

(कृषी सल्ला, प्रादेशिक कृषी हवामान केन्द्र, कोल्हापूर (जि. कोल्हापूर, सांगली व सातारा) यांचे कडून प्राप्त झाल्यानुसार)

- घाट भागात तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अति जोरदार तर एक-दोन ठिकाणी मुसळधार पावसाची शक्यता लक्षात घेता,
- कोल्हापूर आणि सातारा जिल्ह्यातील घाट भागात भात, नागली आणि भाजीपाल्याची लागवड पुढे ढकलावी.
- भात पिकातील तसेच फळबागा व भाजीपाला पिकांतील अतिरिक्त पाणी बाहेर काढण्यासाठी योग्य व्यवस्था करावी,
- भात खाचरातील पाण्याची पातळी रोप लागणीपासून रोपे स्थिर होईपर्यंत १ ते २ से.मी. ठेवावी.
- मका, सोयाबीन व भुईमूग पिकात ज्या ठिकाणी उगवण झाली नसल्यास व गरज भासल्यास पीक उगवणीनंतर त्वरित पावसाची उघडीप पाहून नांग्या भराव्यात.
- सांगली, कोल्हापूर व सातारा जिल्ह्याच्या पूर्व भागात खरीप हंगामातील पिकांतील आंतर मशागतीची कामे जमिनीत वाफासा स्थिति असताना व पावसाची उघडीप पाहून करावी.
- हळद लागवडीस ४५ दिवस झाले असल्यास नत्र खताचा पहिला हप्ता (१०० किलो नत्र प्रती हेक्टरी) द्यावा.
- द्राक्ष पिकांच्या वेलीवरील भुरी बुरशीच्या नियंत्रणासाठी बोर्डो मिश्रण @ १.५ - २ ग्रॅम प्रती लिटर स्वच्छ हवामानात फवारणी करावी.

(कृषी सल्ला, प्रादेशिक कृषी हवामान केन्द्र, इगतपुरी (जि. नाशिक) यांचे कडून प्राप्त झाल्यानुसार)

- भात, नाचणी, वरई व भाजीपाला पिकांची लावणी सुरु ठेवावी.
- बाजरी, मका, भुईमूग आणि सोयाबीनमध्ये पेरणीनंतर कोळपणी अथवा खुरपणी स्वच्छ हवामानात करावी.
- पूर्वकडील भागात मका, सोयाबीन आणि भुईमूग पिकात पीक उगवणीनंतर ज्या ठिकाणी उगवण झाली नसल्यास व गरज भासल्यास पावसाची उघडीप पाहून नांग्या भराव्यात.
- भात रोपवाटीकेत रोपांच्या जोमदार वाढीसाठी पेरणीनंतर १५ दिवसांनी प्रति गुंठा ५०० ग्रॅम नत्र खत द्यावे.

मराठवाडा हवामान उपविभाग विभाग -

(कृषी सल्ला, प्रादेशिक कृषी हवामान केन्द्र, परभणी (जि. परभणी, जालना, हिंगोली, बीड, लातूर, नांदेड, छत्रपती संभाजी नगर, धाराशीव) यांचे कडून प्राप्त झाल्यानुसार)

- पुढील ४८ तासांत नांदेड, लातूर आणि हिंगोली जिल्ह्यांत तुरळक ठिकाणी अपेक्षित जोरदार पाऊस लक्षात घेता, खरीप पिके, फळबागा व भाजीपाला यातील अतिरिक्त पाणी बाहेर काढण्याची व्यवस्था करावी.
- जमिनीत वापसा स्थिति असताना कापूस, तूर, उडीद व मुग या पिकांमध्ये आंतरमशागतीची कामे पावसाची उघडीप पाहून करावी.
- ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस 20 % @ 25 मिली किंवा क्लोरॅट्रानोलीप्रोल 18.5% @ 4 मिली प्रति 10 लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी पावसाची उघाड बघून करावी.
- ढगाळ वातावरण व वाढलेल्या अद्रेतेमुळे भूईमूग पिकात मावा, फुलकिडे व रस शोषणाच्या किडींचा प्रादुर्भाव वाढला असून त्यांच्या व्यवस्थापनासाठी क्विनॉलफॉस २५% ई.सी. @ २० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी.

विदर्भ हवामान उपविभाग :

पश्चिम विदर्भ :

(कृषी सल्ला, प्रादेशिक कृषी हवामान केंद्र अकोला, (जि. अकोला, यवतमाळ, वर्धा, अमरावती, वाशीम, बुलढाणा) यांचे कडून प्राप्त झाल्यानुसार)

- तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अती/ जोरदार पावसाची शक्यता लक्षात घेता, शेतकरी बांधवांना सल्ला देण्यात येतो की उडीद, मुग, सोयाबीन, तूर, कापूस, भाजीपाला आणि फळबागांमधील अतिरिक्त पाणी काढून टाकण्याची व्यवस्था करावी.
- जमिनीत वापसा स्थिती असताना मुग, उडीद, सोयाबीन, तूर, कापूस व मका यांसारख्या खरीप पिकांमध्ये आवश्यकतेनुसार पावसाची उघडीप पाहून आंतरमशागत करून पीक तनविरहीत ठेवावे.
- ज्या ठिकाणी कपाशी पिक अति पाण्यामुळे मुलुल झाली आहेत अशा ठिकाणी कॉपर ओक्सीक्लोराईड ५० टक्के डब्लूपी @ २५ ग्रॅम + युरिया @ १०० ग्रॅम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून किंवा कोबाल्ट ओक्सीक्लोराईड @ ०.१ ग्रॅम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून प्रधुर्भावग्रस्त ठिकाणी पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
- सततच्या पाऊसामुळे मुग व उडीद पिकावरील भूरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी डिनोकॉप @ १० मिली किंवा गंधक @ ३० ग्रॅम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.

पूर्व विदर्भ :

(कृषी सल्ला, प्रादेशिक कृषी हवामान केन्द्र, सिंदेवाही, (जि. चंद्रपूर, गोंदिया, नागपूर, भंडारा, गडचिरोली) यांचे कडून प्राप्त झाल्यानुसार)

- तुरळक ठिकाणी जोरदार / जोरदार ते अती जोरदार तर एक-दोन ठिकाणी मुसळधार पावसाची शक्यता लक्षात घेता,
  - चंद्रपूर जिल्ह्यातील भात आणि भाजीपाल्याची लागवड पुढे ढकलावी,
  - सोयाबीन, कापूस, तूर, भाजीपाला, भाताची रोपवाटिका, लावलेली भातशेती आणि फळबागांतील अतिरिक्त पाणी बाहेर काढण्याची व्यवस्था करावी.
  - खतांचा वापर आणि रासायनिक फवारणी पुढे ढकलावी,
- धान रोपे २१ ते २५ दिवसांची झाले असल्यास रोवणीस सुरुवात करावी, धान पुर्नलागवड केलेल्या शेतात पाण्याची पातळी २ ते ३ से. मी. पर्यंत नियंत्रित करून ठेवावी.
- सोयाबीन, कापूस, तूर पिकांत वाफसा आल्यानंतर पावसाची उघडीप पाहून आवश्यकतेनुसार आंतरमशागत करून पीक तनविरहीत ठेवावे.

